

Ernan McMullin

EWOLUCJA I STWORZENIE

Książka przybliżyła problem wzajemnych oddziaływań na siebie idei ewolucji i idei stworzenia w przekonaniu, że ich traktowanie jako wzajemnie wykluczające się „zdradza podstawowy brak zrozumienia obydwu pojęć”. Praca McMullina, jest niezwykle rzeczowa, krytycyzm połączony z szerokością spojrzenia i głębokie oparcie o historyczne realia to charakterystyczne cechy tej pozycji.

Ośrodek Badań Interdyscyplinarnych, Kraków 1994

Michał Heller

MORALNOŚĆ MYŚLENIA

Do źródeł moralności myślenia ks. Heller próbuje dotrzeć różnymi drogami. W rezultacie otrzymaliśmy książkę pasjonującą. Składają się na nią nie tylko przenikliwe eseje filozoficzne, ale i fragmenty dziennika z licznych podróży, emocjonalne recenzje oraz poparte wieloletnim doświadczeniem uczonego uwagi o etyce i metodyce pracy naukowej.

Biblos, Tarnów 1993

Adam Grobler

PRAWDA I RACJONALNOŚĆ NAUKOWA

Praca Groblera stanowi przegląd głównych koncepcji racjonalności w filozofii nauki ostatnich dziesięcioleci, przedstawia też oryginalne poglądy autora na

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

związki między racjonalnością a prawdziwością nauki. Lektury tej pracy nie pominię nikt, kogo nurtuje pytanie, czy (i w jakim sensie) prawda stanowi cel nauki (ze wstępu).

Inter esse, Kraków 1993

Michał Heller

KOSMICZNA PRZYGODA CZŁOWIEKA MĄDREGO

W wydanej w 1971 r. książce *WOBEC WSZECHŚWIATA* wybitny filozof i kosmolog w sposób popularny przedstawił zarys ówczesnej wiedzy o kosmosie, rozważając wnioski światopoglądowe, jakie ta wiedza narzuca. Obecnie autor przedstawia gruntownie zmodyfikowaną wersję książki, uwzględniając gwałtowny rozwój kosmologii, jaki dokonał się w ciągu minionych 20 lat.

ZNAK, Kraków 1994

Michał Heller

WSZECHŚWIAT U SCHYŁKU STULECIA

Zbiór mini-esejów wybitnego filozofa i kosmologa na temat najnowszych odkryć fizyki. Pisane z myślą o czytelniku — humaniście stanowić mogą znakomity przewodnik po nieprzeczuwalnych do niedawna nowych horyzontach Wszechświata, odsłanianych przez współczesną naukę.

ZNAK, Kraków 1994

Ian Stewart

CZY BÓG GRA W KOŚCI? NOWA MATEMATYKA CHAOSU

Książka Iana Stewarta stanowi niemal popularne wprowadzenie do zagadnień chaosu deterministycznego. Wyjaśnia zdumiewające nowe teorie układów, które podlegają prostym prawom, ale których zachowania nie można

przewidzieć. Książka odkrywa nowy dziwny świat, w którym nic nie jest takie jak się wydaje. Jest to nowe podejście do matematyki, które pomaga nam zrozumieć wszystko wokół nas.

PWN, Warszawa 1994

Michał Heller

FIZYKA RUCHU I CZASOPRZESTRZENI

Książka jest bardzo oryginalnym wykładem fizykalnych koncepcji ruchu, czasu i przestrzeni od Arystotelesa do Einsteina. Autor rozpatruje jedynie kluczowe etapy ich rozwoju, związane z nazwiskami czołowych myślicieli i fizyków: Arystotelesa, Kopernika, Kartezjusza, Newtona, Leibniza i Macha. Istotą wykładu nie jest przedstawienie poglądów tych wielkich ludzi w oryginalnej formie, lecz rekonstrukcja ich twierdzeń w języku dzisiejszej fizyki i matematyki.

PWN, Warszawa 1993

Józef Życiński

GRANICE RACJONALNOŚCI

Nowe odkrycia fizyki radykalnie zmieniają obraz naukowej metody badań. W słynnych pracach Hawkinga i Capry, pracach socjobiologów oraz przedstawicieli nauk społecznych uznających stanowisko Szkoły Edynburskiej kwestionuje się tradycyjne wyobrażenia o racjonalności naukowej. W skrajnych wypadkach następstwem tego bywa albo łatwa ucieczka w irracjonalność, albo zanegowanie wartości racjonalnej tradycji Zachodu. Józef Życiński, przeciwstawiając się podobnym próbom, ukazuje zarówno obiektywne ograniczenia racjonalnych metod badawczych, jak i niekwestionowaną wartość tych metod dla naszego studium przyrody.

PWN, Warszawa 1993

Władysław Śeńko

JAK ROZUMIEĆ FILOZOFIĘ ŚREDNIOWIECZNA

Książka została pomyślana jako rodzaj „Prolegomenów” do zachodnio-europejskiej filozofii średniowiecznej. Traktuje ona o takich problemach wstępnych jak: periodyzacja dziejów, stosunek średniowiecza do starożytności i Renesansu, pojęcie scholastyki oraz przedmiot historii filozofii średniowiecznej. Charakterystyka tej filozofii obejmuje źródła doktrynalne scholastyki oraz wybrane zagadnienia filozoficzne, kształtujące się do połowy XIII stulecia.

Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 1993

Jose Ortega y Gasset

WOKÓŁ GALILEUSZA

„Cykl prezentowanych w tej książce wykładów miał — w zamierzeniu autora — w sposób możliwie najściślejszy określić witalną sytuację pokoleń z lat 1550–1650, które zapoczątkowały myśl nowożytną. [...] Przekraczając poziom samego poznania, a zatem i nauki jako faktu gatunkowego, i odkrywając witalną funkcję, która ją inspiruje i mobilizuje, przekonujemy się zarazem, że stanowi ona jedynie szczególną formę bardziej decydującej i podstawowej formy, jaką jest przeświadczenie. Pozwala nam to zrozumieć fakt przechodzenia człowieka od jednej wiary do drugiej i sytuację, w jakiej jest w okresie przejściowym, wtedy, kiedy tkwi w dwóch przeświadczeniach, w każdym z nich nie czując się jednak ‘usadowiony’ czyli żyje w kryzysie”.

Spacja, Warszawa 1993

FILOZOFIA JEZYKA

FRAGMENTY FILOZOFII ANALITYCZNEJ

BARBARA STANOSZ (red.)

Zebrane w książce prace współczesnych filozofów anglosaskich prezentują cztery wątki tematyczne występujące w filozofii języka ostatnich dwu dzie-

sięcioleci. Na zasadę wyboru tych wątków złożyły się rozmaite kryteria: filozoficzna ważkość problemu, żywość toczonych wokół niego sporów, a także stopień obecności (czy może raczej: nieobecności) w polsko-języcznej literaturze filozoficznej.

Spacja Aletheia, Warszawa 1993

RACJONALNOŚĆ I STYL MYŚLENIA

EDMUND MOKRZYCKI (red.)

Książka przedstawia dyskusję nad racjonalnością różnych stylów myślenia. Ukazuje głównie związek pomiędzy racjonalnością a nauką, a w szczególności odpowiada na pytanie czy racjonalność jest atrybutem wyłącznie myślenia naukowego. Na dyskusję nad racjonalnością myślenia składają się dwa główne wątki: filozoficzny oraz antropologiczno-socjologiczny. Obydwa wątki wychodzą z pozycji dobrze się uzupełniających, choć osadzonych w bardzo różnych kontekstach, i zmierzają w tym samym kierunku.

Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 1992

„FILOZOFIA NAUKI” — kwartalnik

Filozofia nauki dostarcza teorii poznania naukowego. Jako taka obejmuje ona metateorię, czyli teorię wiedzy naukowej, oraz metodologię, czyli teorię badań naukowych. Kwartalnik stanowi forum dla filozofów i specjalistów spośród niefilozoficznych dyscyplin naukowych.

Warszawa 1993

Miesięcznik „ZNAK”

KOSMOS, CHAOS, FIZYKA nr 456

Zestaw artykułów zamieszczonych w tym numerze ZNAK-u, jest domknięty, jak gdyby kłamrą, dwoma tekstami: W nauce zawsze ostatecznie idzie

o zmaganie się człowieka z Wszechświatem, o odnajdywanie swojego miejsca w zmiennej rzeczywistości. Nauka jest w końcu jedynie częścią ludzkiej kultury (Michał Heller). Ale jeżeli tak, to tym bardziej doniosłym staje się pytanie (które stawia Adam Grobler): czy nauka jest tylko zestawem pojęciowych narzędzi do manipulowania światem, czy też daje nam jakiś wgląd w jego struktury?

Kraków 1993

Miesięcznik „ZNAK”

NAUKA A WARTOŚCI nr 445

Jakie miejsce w pracy naukowej przypada wartościom? Jaki jest ich status, jaką rolę odgrywają w poznaniu i działaniu ludzkim, czy nauka rzeczywiście jest w stosunku do nich „neutralna”, jakie obowiązki moralne spoczywają na uczonym, czy można mówić o specyficznym „sumieniu naukowca”? Oto pytania, jakie rozważają autorzy publikowanych tekstów — Robert Sokolowski, Michał Heller, Leslie Stevenson, Adam Grobler, John Haldane i Andrzej Paszewski.

Kraków 1992
